

MEDIJI O ZDRAVSTVU

ponedeljak, 08. april 2024.godine

BLIC- "Oralna higijena nacije UŽASNA, a gde je tek mentalna": Stručnjaci otkrivaju koliko brinemo o sopstvenom zdravlju

RTV- Još jedan Svetski dan zdravlja naša zemlja dočekala sa zabrinjavajućom statistikom

RTV- Skano: Zdravlje je ekonomsko oruđe zemlje

POLITIKA- Bazari zdravlja po Srbiji kako bi se podigla svest građana o prevenciji

"Oralna higijena nacije UŽASNA, a gde je tek mentalna": Stručnjaci otkrivaju koliko brinemo o sopstvenom zdravlju

Danas se obeležava Svetski dan zdravlja. Prema rečima neurologa Tihomira Ilića, velika je promena u percepciji zdravlja pre i posle kovida. Napominje i da je fizičko zdravlje izuzetno važno, te da pozdravlja napore da se svakodnevicu uvodi što više fizičke aktivnosti.

„Ja bih pozdravio napore da se u život uvede što više fizičkih vežbi, jer u medicini, pogotovo kad dođemo na pregled, prevladava očekivanje pacijenata da nađemo najbolji aparat, da dobijemo najbolji lek. Ja najviše vremena provedem ubeđujući pacijente, a radim sa starijom populacijom, u značenje i preventivnu snagu fizičkog vežbanja“, kaže neurolog Tihomir Ilić.

Dodaje i da je zdravlje čitav niz aktivnosti, počevši od dužine spavanja, ishrane i odvikavanja od štetnih navika.

U Srbiji nije zaživela kultura zdravlja

„Kod nas još nije zaživela kultura gde postoje pokreti između građana koji se aktiviraju i promovišu zdrav životni stil, kao što je odustajanje od pesticida i herbicida“, rekao je Ilić.

Oralna higijena nacije u užasnom stanju

Saša Vujić, psihoterapeut, smatra da kod nas postoji paradoks kada je u pitanju zdravlje.

„Da li brinemo o zdravstvenoj kulturi, da li mi imamo zdravstvenu kulturu, ili je to pitanje trenda i koju funkciju priča o zdravlju ima u današnjem svetu. Danas više pričamo o zdravlju, ali ako podvučemo crtu, vidimo da je oralna higijena nacije u užasnom stanju, a gde je onda mentalna higijena“, pita se Vujić.

Prema njegovim rečima, briga o zdravlju nije samo odsustvo bolesti, već jedno opšte blagostanje.

„To su stvari od kojih treba da krenemo. Ja bih rekao da je ovde zdravlje više u funkciji narativa, da mi iskontroliramo nešto čega se plašimo, da je jedno odsustvo brige o sebi, a više je priča o kontroli, pa tu dolazi i priča o hipohondriji. Danas zbog toga imamo porast anksioznosti, to je i globalni fenomen, jer je globalni i narativ“, naglasio je Vujić.

Pandemija promenila pojam o zdravlju

Neurolog Tihomir Ilić kaže i da je pandemija kovida podigla stepen anksioznosti i preterane zabrinutosti za zdravlje.

A postoji, dodaje, i „velika ideja i priča da li i koliko nas je ošteti virus ili vakcine“.

„Na kraju dana, ishod mojih konsultacija je da trećina pacijenata dolazi zbog preterane zabrinutosti za zdravlje“, naveo je.

Briga tokom pandemije po pitanju higijene dovela nas je do toga da sada možda imamo preteranu upotrebu suplemenata.

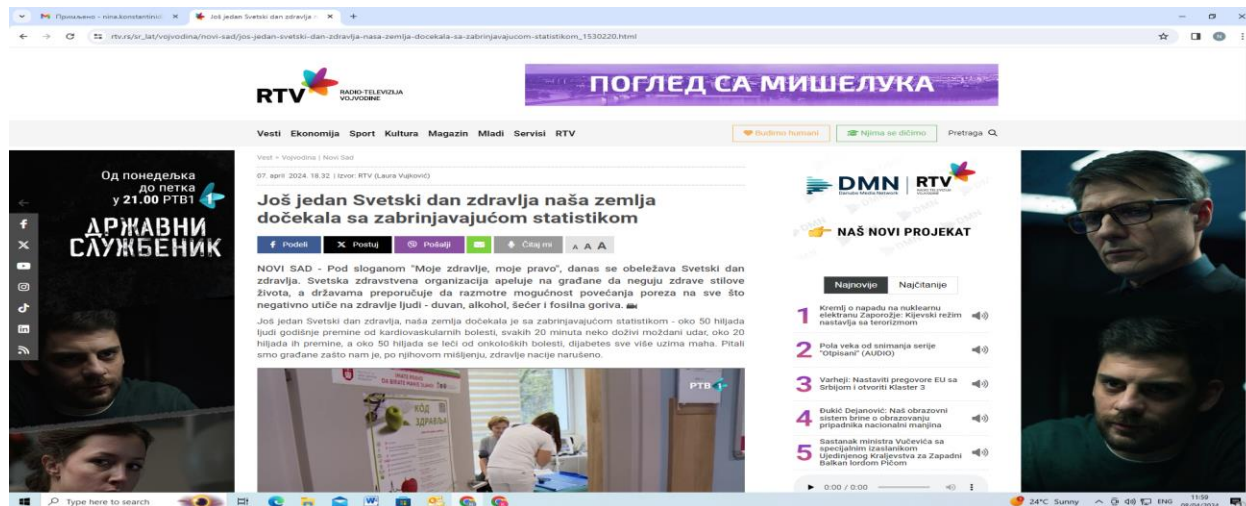
„Postoji veliki pritisak u industriji suplemenata recimo, koji nije potpuno neosnovan, ali ja mislim da treba imati meru. Ovo jeste konzumersko tržište, i ko ima veštiju reklamu, taj ima u ruci veoma dobro sredstvo kojim se zdravlje unapređuje. Ali, treba balansirati. Možda je naša struka relativno tiha u odnosu na industriju“, izjavio je Ilić.

Psihoterapeut Saša Vujić slaže se da je pandemija ostavila posledice po mentalno zdravlje ljudi.

„Jer smo se susreli s nečim na šta nismo imali odgovor. Ljudi pokušavaju da iskontroliraju celu situaciju, te imamo porast pacijenata koji dolaze na psihoterapiju upravo zbog stanja u kome su se našli posle pandemije“, kaže.

Vujić potvrđuje i da je zahtev za zdravim životom ispravan stav i ljudsko pravo.

„Postavlja se samo pitanje na koji način to radimo i da li imamo jednaku raspodelu tog prava“, zaključio je Vujić.

Još jedan Svetski dan zdravlja naša zemlja dočekala sa zabrinjavajućom statistikom

NOVI SAD - Pod sloganom "Moje zdravlje, moje pravo", danas se obeležava Svetski dan zdravlja. Svetska zdravstvena organizacija apeluje na građane da neguju zdrave stilove života, a državama preporučuje da razmotre mogućnost povećanja poreza na sve što negativno utiče na zdravlje ljudi - duvan, alkohol, šećer i fosilna goriva.

video icon

Još jedan Svetski dan zdravlja, naša zemlja dočekala je sa zabrinjavajućom statistikom - oko 50 hiljada ljudi godišnje premine od kardiovaskularnih bolesti, svakih 20 minuta neko doživi moždani udar, oko 20 hiljada ih premine, a oko 50 hiljada se leči od onkoloških bolesti, dijabetes sve više uzima maha. Pitali smo građane zašto nam je, po njihovom mišljenju, zdravlje nacije narušeno.

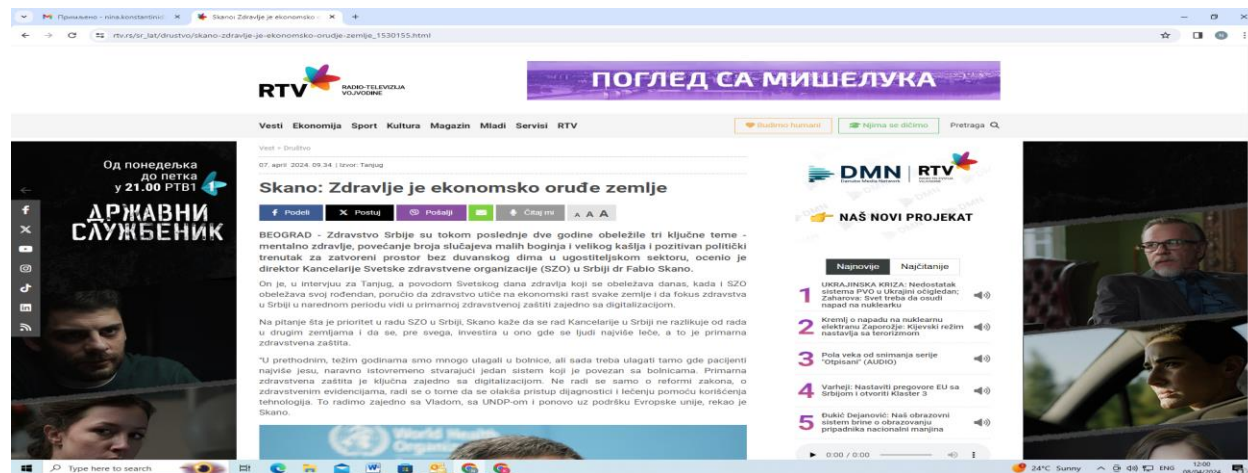
Čini se da reči starog naroda nedovoljno dopiru do današnjih generacija, budući da su nam čekaonice specijalističkih ambulanti svakodnevno pune. U Novom Sadu kardiolozi imaju pune ruke posla.

“Nažalost, naši mlađi sugrađani i srednjih godina, ne javljaju se na preglede, a imaju izvesne tegobe, nisu se kontrolisali u skorije vreme, to je uglavnom radno aktivna populacija, a kako se koronarne bolesti javljaju u sve mlađim godinama, moramo animirati mlade, srednjih godina da se javljaju na skrininge koronarnih oboljenja“

I to nije slučaj samo kod nas, tako je svuda u svetu. Prioritet u radu Svetske zdravstvene organizacije u Srbiji ne razlikuje se od rada u drugim zemljama, primarna zdravstvena zaštita je ključna, uz digitalizaciju, ističe Fabio Skano.

„Zdravstvo Srbije su tokom poslednje dve godine obeležile tri ključne teme – mentalno zdravlje, povećanje broja slučajeva malih boginja i velikog kašlja i pozitivan politički trenutak za zatvoreni prostor bez duvanskog dima u ugostiteljskom sektoru“, rekao je Skano.

Govoreći o inovativnim terapijama koje su dostupne za onkološke pacijente u Srbiji, Skano ističe da je država time uradila veliku stvar, a pohvalio je i uvođenje besplatne imunizacije devojčica i dečaka protiv HPV-a, što bi trebalo da doprinese smanjenju stope obolevanja i smrtnosti od raka grlića materice.

Skano: Zdravlje je ekonomsko oruđe zemlje

BEOGRAD - Zdravstvo Srbije su tokom poslednje dve godine obeležile tri ključne teme - mentalno zdravlje, povećanje broja slučajeva malih boginja i velikog kašlja i pozitivan politički trenutak za zatvoreni prostor bez duvanskog dima u ugostiteljskom sektoru, ocenio je direktor Kancelarije Svetske zdravstvene organizacije (SZO) u Srbiji dr Fabio Skano.

On je, u intervjuu za Tanjug, a povodom Svetskog dana zdravlja koji se obeležava danas, kada i SZO obeležava svoj rođendan, poručio da zdravstvo utiče na ekonomski rast svake zemlje i da fokus zdravstva u Srbiji u narednom periodu vidi u primarnoj zdravstvenoj zaštiti zajedno sa digitalizacijom.

Na pitanje šta je prioritet u radu SZO u Srbiji, Skano kaže da se rad Kancelarije u Srbiji ne razlikuje od rada u drugim zemljama i da se, pre svega, investira u ono gde se ljudi najviše leče, a to je primarna zdravstvena zaštita.

"U prethodnim, težim godinama smo mnogo ulagali u bolnice, ali sada treba ulagati tamo gde pacijenti najviše jesu, naravno istovremeno stvarajući jedan sistem koji je povezan sa bolnicama. Primarna zdravstvena zaštita je ključna zajedno sa digitalizacijom. Ne radi se samo o reformi zakona, o zdravstvenim evidencijama, radi se o tome da se olakša pristup dijagnostici i lečenju pomoću korišćenja tehnologija. To radimo zajedno sa Vladom, sa UNDP-om i ponovo uz podršku Evropske unije, rekao je Skano.

Govoreći o inovativnim terapijama koje su dostupne za onkološke pacijente u Srbiji, Skano ističe da je država time uradila veliku stvar.

"Bilo bi mnogo bolje preventirati rak, ali pre svega čestitke na uspesima u pogledu toga da je ljudima omogućen pristup najnovijim lekovima u oblasti onkologije, to je sjajna vest", ističe Skano.

Podsećajući da je rak jedan od glavnih razloga oboljevanja i umiranja i u Evropi i u svetu, Skano navodi da ono što je specifično za karcinom je da postoji mnogo preventivnih usluga koje su dostupne.

"Srbija je prva zemlja u Evropskoj regiji SZO, a čak mislim i u celom svetu koja je ponudila besplatnu HPV vakcinu dečacima i devojčicama. To je zaista jedan izuzetno moćni potez javnih politika jer to će omogućiti ženama i muškarcima da ne obole od raka, da ne obole od HPV virusa", naglašava Skano.

Dodaje da je bolje vakcinisati ih nego obezbeđivati najnovije lekove koji su užasno skupi i ističe da je u Srbiji nabavljeno i mnogo novih mamografa koji su distribuirani širom zemlje.

"Važno je da žene određene uzrasne dobi imaju pristup mamografima u skladu sa smernicama", ukazuje Skano.

Navodi da je oblast koja je od ključne važnosti i za ponos Srbije - snažniji regulatorni sistem za proizvodnju vakcina i lekova.

"Tu radimo jednu vežbu ocenjivanja gde se trudimo da Srbija dostigne nivo zrelosti 4. Onda će Srbija imati prednost u odnosu na druge zemlje Zapadnog Balkana", kaže on.

Skano ukazuje da se mora biti mnogo više fokusiran na preventivne usluge i da to menja perspektivu o zdravlju kao nečemu o čemu ne razmišljate samo kada ste bolesni, već kao jednom ekonomskom oruđu zemlje.

Dodaje da je to važno i za mnogo ekonomski jače zemlje.

"To je ekonomija dobrobiti. Radili smo evaluaciju u Srbiji, u zdravstvenom sektoru. Zdravstveni sektor je jedan od top 10 ekonomskih sektora među 64 sektora u zemlji, naročito po pitanju produktivnosti i što se tiče generisanja poslova i prihoda koji se tu ostvaruju", navodi Skano.

Govoreći o procesu imunizacije protiv bolesti kao što su male boginje i veliki kašalj, Skano ističe da je znanje moć i da je glavna stvar da opremimo znanjem roditelje, ali i zdravstvene radnike, da im se daju istinite informacije zasnovane na nauci, kako bi napravili pravi izbor u vezi sa vakcinacijom.

Ukazuje da se preventabilne bolesti mogu sprečiti vakcinacijom i dodaje da su se do pre nekoliko godina male boginje i veliki kašalj bili pred eliminacijom.

"Ono što želimo je da zaštitimo našu decu i generacije koje dolaze. Jasno je, da bismo to uradili, moramo da ih vakcinišemo, da imamo veoma visok procenat obuhvata vakcinacijom, rekao je Skano.

Zato se nastavljaju akcije i poziv na vakcinaciju dece koje su propustila vakcinaciju i na podizanje obuhvata vakcinacije.

Skano se zahvalio svim ljudima iz opština koje su radili na tome i naveo da je podignut obuhvat vakcinacije u opštinama sa najnižom stopom vakcinije i da je pola dece koja do sada nisu bila vakcinisana sada vakcinisano.

"Svi imamo svoje strahove, ali nema potrebe imati strah u vezi sa vakcinacijom, zato što imamo informacije zasnovane na nauci koje mogu pomoći roditeljima da donesu pravu odluku", naglašava Skano.

Prema rečima Skana, događaji u Mladenovcu i Ribnikaru su definitivno doveli do toga da mentalno zdravlje bude ne samo u vrhu političke agende, već i glavno pitanje na agendama građana.

Navodi da je Kancelarija SZO sa Unicefom radila istraživanje među mladima o zdravstvenim pitanjima, kako bi ih saslušali i videli koji su njihovi problemi, kao i sa drugim starosnim grupama.

Dodaje da je za to ključni zdravstveni sistem, naročito primarna zdravstvena zaštita, gde ljudi najviše idu.

"Mi želimo da oni tamo mogu da dobiju pomoć u vezi sa mentalnim zdravljem. Takođe, da mentalno zdravlje ne bude više tabu i da ljudi slobodno pričaju o tome", naveo je Skano i dodao da je pokrenuta kampanja "Čuvaj sebe, ne čuvaj u sebi!" sa ciljem da se u centar stave mladi i činjenica da mogu slobodno da govore o mentalnom zdravlju.

Direktor Kancelarije SZO u Srbiji naglašava da je jedna od tema koja je zauzela visoko mesto na agendi bila kontrola duvana u zatvorenom prostoru i ukazuje da se to tiče ne samo zakonodavstva i politike, već i zdravlja i ekonomije.

Navodi da, prema anketi, u Srbiji 75 odsto stanovništva podržava ugostiteljski prostor bez dima, odnosno zakon o takvom prostoru, iako većina ljudi u Srbiji puši.

"Eho stanovništva poručuje da je vreme da imamo zakon o prostoru bez dima", kaže Skano i dodaje da bi uvođenje takvog zakona bilo u vezi i sa pripremama za EXPO2027.

"Država mnogo ulaže u to da zemlja zablista najvećim sjajem te godine, ali i ulaže mnogo u zelenu ekonomiju. Ne može se imati EXPO 2027 sa pušenjem. To mora biti prostor bez dima i to je bitno za privredu, za zdravlje i za jedan imidž koji bi zemlja trebalo da ima", smatra Skano.

Ukazuje da je pristup lekovima takođe vrlo važna tema i navodi da u Evropi imamo nestašicu nekih osnovnih lekova.

"A mi ne želimo da jedna mnogo manja zemlja, kao što su zemlje zapadnog Balkana, imaju problem sa nabavkom i proizvodnjom lekova. Zato je potrebno obezbediti dostupnost lekova širom zapadnog Balkana i neke zemlje su još manje od Srbije imaju manju kritičnu masu koja bi privukla proizvođača. Radi se o jednom balansu između dobijanja novih lekova i o pregovaranju o ceni lekova. Velike zemlje to rade zato što one imaju više iskustva u tome, mnogo se može naučiti iz toga. Ali treba se udruživati i sa drugim zemljama zapadnog Balkana da bi svi imali pristup lekovima, kaže Skano.

Prema njegovim rečima, za SZO je najvažniji univerzalni pristup zdravstvenoj zaštiti, da svi moraju imati pristup zdravstvenoj zaštiti i uslugama koje su im potrebne, uključujući dijagnostiku, prevenciju i lečenje, a da, s druge strane, to ne dovodi do katastrofalnih troškova.

Navodi da su upravo takve retke bolesti i dodaje da one usložnjavaju tu situaciju, počev od toga da se prepozna ta bolest, a to se može postići samo u nekim specijalizovanim centrima, ne u celoj zemlji.

Naglašava da je za jednu zemlju vrlo važno da retke bolesti budu visoko na agendi i da je iz perspektive jedne države važno da njeni stručnjaci učestvuju u nekim međunarodnim platformama, jer se određeni uticaj može postići samo kroz učestvovanje u globalnim ili regionalnim platformama.

Skano ukazuje da je važno da postoji pristup najnovijim dostupnim lekovima, ako u uopšte dostupni, zato što se radi o jednom vrlo malom tržištu i ukazuje da se to mora posmatrati iz perspektive univerzalne zdravstvene zaštite, da je to veliki teret za zemlju i da zato mora da postoji aspekt solidarnosti.

ПОЛИТИКА

Bazari zdravlja po Srbiji kako bi se podigla svest građana o prevenciji

Širom Srbije od danas se organizuju „Bazari zdravlja”, a akcija Otvorenih vrata održana je u Domu zdravlja Vračar, gde su na pet punktova različitih medicinskih grana, građani mogli da urade osnovne preglede i dobiju savete mladih lekara i studenata završne godine Medicinskog fakulteta.

Direktorka Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje (RFZO) Sanja Radojević Škodrić, je prilikom obilaska DZ Vračar poželela svim građanima i lekarima dobro zdravlje i dug život povodom Svetskog dana zdravlja koji se danas obeležava.

„Danas su bez zakazivanja i bez uputa građani mogli da dobiju savete za ishranu, savete o svom zdravlju i koje laboratorijske analize da urade. Organizovano je pet punktova: opšta medicina, endokrinologija i dijabetes, nutricionizam, zatim punkt za pedijatriju i to za najčešće stvari koje interesuju roditelje, kao i punkt za ginekologiju”, istakla je Radojević Škodrić.

Upravo je, kako naglašava, za ginekologiju mnogo urađeno na prevenciji, na skriningzima i na pozivima građana.

Radojević Škodrić istakla je da od danas kreću „Bazari zdravlja” ne samo u Beogradu, nego u svim gradovima u Srbiji, i to, kako kaže, ne samo preventivni pregledi, već će fokus biti na prevenciji i na pružanju raznih saveta

„Cilj nam je da povećamo svest građana kada je u pitanju prevencija, koja je ključna za rano otkrivanje bolesti, a samim tim i za bolju prognozu. Mi smo sada u vremenima kada zaista imamo revoluciju u raznim inovacijama u medicini i kada je u pitanju dijagnostika, ali i terapija. Za veliki broj bolesti koje su do skoro bile neizlečive sada postoje terapije i zato je neophodno da građani shvate da je prevencija jedino rešenje za njihovo dobro zdravlje, da sve ono čega su se plašili do skoro je sada izlečivo”, pojasnila je Radojević Škodrić.

Direktorka fonda napominje da nikada do sada nije bilo ovoliko inovativnih lekova, ali i savremene opreme koju je država nabavila krajem prošle godine.

„Mi nastavljamo i dalje, na inicijativu predsednika sa stavljanjem inovativnih terapija na listu lekova, isto tako, sa nabavkom savremene opreme, jer bez dobre dijagnostike nema ni adekvatne terapije i obrnuto. Za sve to je neophodan kadar, bez njega ne znače ni lekovi ni oprema, a ko će najbolje građanima da prenese znanje na tim Bazarima, nego neko ko ima puno energije, puno znanja, a to su mladi lekari i studenti završne godine Medicine. Oni će biti nosioci projekta Karavana zdravlja i po Srbiji će razgovarati sa građanima i prenositi značaj prevencije”, ističe.

Nada se, kako kaže, da će na taj način u kratkom periodu uspeti da podignu svest građana o značaju preventive.

„Takođe, razgovarali smo, na inicijativu studenata, da se naprave godišnji kalendari preventivnih pregleda koje će imati izabrani lekar i njegov pacijent, te tako da se vidi koje preventivne preglede i koje sistematske treba da uradi. To je preporuka, ne obaveza, ali mislimo da će biti dobar vodič, kako pacijentima tako i lekarima”, rekla je Radojević Škodrić, prenosi Tanjug.

Mladen Šipković, student VI godine Stomatološkog fakulteta kaže da je prilikom Otvorenih vrata svim zainteresovanim pacijentima davao preporuke za održavanje oralne higijene.

„Savetovao sam ih o tome koja su osnovna, koja pomoćna sredstva za održavanje oralne higijene, kao i koliko puta je potrebno javiti se stomatologu i koje intervencije su potrebne odmah”, rekao je on.

Dirketor DZ Vračar Miroslav Dmitrović kaže da je ovo prvi put da se na taj način održavaju Otvorena vrata u toj zdravstvenoj ustanovi.

„Jako interesantni pregledi, jer su mladi lekari i studenti završnih godina, zajedno sa iskusnim lekarima bili tu za pacijente. Akcenat je na preventivnim pregledima, zdravoj ishrani i redovnom javljanju lekarima različitih specijalnosti. Mislim da bi za pacijente bilo dobro da ovakvi događaji postanu praksa kod nas”, poručio je Dmitrović.